

KOMPLEXNÍ PALEBNÉ NIČENÍ NEPŘÍTELE V SOUDOBÉ OPERACI

Jedním z důležitých úkolů přípravy velitelů a štábů, stanovených Rozkazem ministra národní obrany ČSSR na nový výcvikový rok, je zvládnutí otázek komplexního palebného ničení nepřítele v soudobých útočných a obranných operacích.

Problém komplexního palebného ničení nepřítele ne náhodou vyvstal právě v současné době. Je známo, že v pozemních vojskách NATO intenzivně probíhá přezbrojování novými dalekonosnými, vysoce pohyblivými palebnými prostředky. Například v perspektivní divizi armády USA (tzv. „divize 86“) se mají zvýšit palebné možnosti dělostřelectva a protitankových zbraní o 70 % a PVO o 60 %. Celková bojová hodnota divize se má v porovnání se současným stavem zvýšit o 80 %. Obdobný proces probíhá i v ostatních armádách NATO. Počítat s úspěchem v boji s takto moderně vyzbrojeným nepřítelem můžeme jen za předpokladu maximálního narušení jeho bojových sestav a snížení palebné síly už v období přípravy útoku a před přiblížením našich obrněných sledů k čáře dostřelu nepřátelských palebných prostředků, zvláště protitankových.

Neustále se zvyšuje i kvalita naší armády. Soudobý vševojskový velitel (počínaje od nejnižších taktických stupňů) má k dispozici různorodé palebné prostředky, které mu umožňují na daném směru, ve svém úseku nebo pásmu účinně ničit protistojícího nepřítele a úspěšně plnit stanovené bojové úkoly. Palebné možnosti dnešních svazů a svazků mnohonásobně převyšují palebné možnosti vojsk 2. světové války. Neustále je třeba počítat s možností použití jaderných zbraní jako hlavního prostředku ničení nepřítele, nesrovnatelně vzrostly palebné možnosti, přesnost a účinnost palby soudobého dělostřelectva a letectva. Velmi účinným prostředkem překvapivého palebného ničení objektů pozemního vojska, zvláště tankových uskupení nepřítele, jsou moderní bojové vrtulníky (palebné podpory).

Dosažení cílů operace a boje za těchto podmínek vyžaduje co nejefektivnější využití všech prostředků ničení. Předpokládá vysokou cílevědomost a přesnou koordinaci použití prostředků a paleb všeho druhu tak, aby zabezpečovaly současně ničení nepřítele na celou hloubku bojového úkolu a s tím i rychlý manévr a soustředění úsilí na směru hlavního úderu, na rozhodující cíle a objekty nepřítele v každé konkrétní situaci.

V operacích s použitím jaderných zbraní hlavním a rozhodujícím prostředkem ničení jaderných zbraní a uskupení vojsk protistojícího nepřítele budou hromadné jaderné úderý raketového vojska a letectva.

Ničení nepřátelských prostředků jaderného napadení a uskupení vojsk se dokončuje opakovanými hromadnými a dále skupinovými i jednotlivými jadernými úderými na objekty a vojska, která nebyla zničena v prvním jaderném úderu, palebnými úderými všeho druhu a bojovou činností vlastních vojsk.

S ohledem na to, že nepřítel má možnost kdykoli použít jaderné zbraně, při zahájení války i v průběhu operací, musí být naše štáby a vojska neustále připravena k vedení jaderných úderů na nepřítele a k využití jejich účinků. Plánování jaderného ničení nepřítele tedy tvoří rozhodující součást plánování a přípravy operací.

V operacích s použitím pouze klasických zbraní, popř. i v jaderné válce v obdobích mezi hromadnými jadernými úderými, dále na směrech a v prostorech, kde se jaderné zbraně používají jen v omezeném rozsahu nebo se nepoužívají vůbec, hlavním způsobem ničení nepřítele budou palebné úderý všeho druhu.

Podstata palebného ničení nepřítele spočívá v komplexním palebném působení na jeho vojska a objekty prostředky různých druhů vojsk a speciálních vojsk s použitím raket tříštivotrhavých a munice s klasickou náloží a zápalnými látkami.

Palebné ničení zahrnuje úderý raketového vojska, dělostřelectva, letectva, palby tankového a motostřeleckého vojska. Mohou se na něm podílet rovněž vzdušné výsadky a dále jednotky a útvary ženijního a chemického vojska.

Cílem palebného ničení nepřítele je způsobit prostředkům jaderného napadení, palebným prostředkům a vojskům nepřítele takové ztráty, které by ho zbavily schopnosti klást organizovaný odpor, vedly by k výrazné změně poměru sil ve prospěch našich vojsk na rozhodujících směrech bojové činnosti a vytvářely by výhodné podmínky pro to, aby naše vojska mohla včas a s minimálními ztrátami splnit stanovené bojové úkoly.

Plánování palebného ničení rovněž je důležitou součástí plánování operace a je rozhodujícím předpokladem pro cílevědomé a organizované využití všech palebných prostředků ke splnění stanovených palebných úkolů v operaci.

V nejdůležitějších fázích operací s použitím klasických zbraní, např. v útočné operaci při průlomu nepřátelské obrany, zasazení druhého sledu nebo operačních manévrujících skupin frontu (armády), násilném přechodu vodního toku, odrážení protiúderu apod., v obranné operaci při odrážení útoku nepřítele, vedení protiúderu, přechodu do protiútku aj. se organizuje **komplexní palebné ničení nepřítele**.

Komplexní palebné ničení nepřítele spočívá v přísně koordinovaném hromadném použití všech palebných prostředků ke zničení jaderných zbraní a vojsk nepřítele s požadovaným stupněm ničení ve stanoveném prostoru a vymezeném čase.

Zpravidla, v závislosti na charakteru bojové činnosti vojsk a způsobu plnění stanovených bojových úkolů, se komplexní palebné ničení nepřítele organizuje v několika obdobích. Např. při průlomu nepřátelské obrany může zahrnovat: palebné přikrytí přesunu vojsk na čáru rozvinutí k přechodu do útoku; palebnou přípravu útoku; palebnou podporu útoku (do hloubky brigád prvního sledu); palebný doprovod. Je zřejmé, že při přechodu do útoku z dotyku prvního období odpadá. Obdobně bude komplexní palebné ničení nepřítele organizováno

váno k nejdůležitějším úkolům obranné operace, např. při odrážení nepřátelského útoku, při vedení protiúderu apod.

Základem plánování jaderného a palebného ničení nepřítele v operaci je rozhodnutí velitele fronty (armády). Ten ve svém zámyslu zejména stanoví, které objekty a uskupení nepřítele v pásmu jeho činnosti jsou z hlediska splnění stanovených úkolů hlavní, určuje pořadí, stupeň a způsob jejich ničení (spotřebu, rozdělení úkolů mezi druhy vojsk, vyčleněné prostředky atd.).

Na tomto základě plánujeme jaderné a palebné ničení. Jeho cílem je stanovit kdy, jakými palebnými prostředky a s jakým úsilím budeme ničit jednotlivé cíle a objekty nepřítele v závislosti na jejich důležitosti, místě v bojové sestavě (s ohledem na palebný dosah našich zbraní), stupni odolnosti objektu a velikosti zaujímané plochy.

K tomu ve štábech vytváříme skupinu plánování jaderného a palebného ničení nepřítele. Práci skupiny řídí náčelník štábu, pracuje zde náčelník zpravodajské správy (oddělení), náčelník RVD, velitel frontového letectva, náčelník ženíjněho a chemického vojska, náčelník oddělení (skupiny) radioelektronického boje, popř. podle potřeby i další specialisté. Každý z nich na základě přesné znalosti situace a bojových možností svého druhu vojska navrhuje prostředky a způsob ničení jednotlivých cílů. Náčelník štábu koordinuje jejich práci a dbá na prostorové a časové sladění palebných úderů s bojovou činností vševojskových svazků a útvarů.

Jaderné ničení nepřítele plánujeme v samostatném dokumentu — plánu prvního jaderného úderu frontu (plánu účasti raketového vojska armády v prvním jaderném úderu frontu). Zpracování tohoto plánu se v našich štábech vžilo a je zvládnuto co do obsahu i formy.

Pokud jde o formu plánu palebného ničení v operaci a **plánu komplexního palebného ničení** v rozhodujících fázích operace, máme k dispozici možné vzory těchto plánů v textovém i grafickém provedení. Z hlediska pracnosti a času se zdá, že bude účelnější jít cestou zpracování textových plánů. Tyto odrážejí základní úkoly plněné v rámci palebného ničení nepřítele jednotlivými zúčastněnými prostředky, uspořádané podle úkolů operace, objektů ničení, prostoru a času vedení palebných úderů (v komplexním plánu palebného ničení — podle období palebného ničení nepřítele při plnění daného operačního úkolu).

Ve výjimečných případech, zvláště v průběhu operací vedených ve vysokém tempu a s rychlými neočekávanými zvraty situace, může dojít k tomu, že nebude vždy možné zplánovat podrobný plán komplexního palebného ničení k jednotlivým nově vznikajícím důležitým operačním úkolům. V tomto případě údery a palebné úkoly plněné jednotlivými prostředky (frontovým letectvem, raketovým vojskem s použitím tříštivotrhavých raket, dělostřelectvem, vojskovým letectvem aj.) budou vyjádřeny přímo na mapách příslušných velitelů a náčelníků druhů vojsk a speciálních vojsk. O to větší pozornost však je při této variantě nutné věnovat rozdělení cílů jednotlivým palebným prostředkům a koordinaci úderů a paleb z hlediska prostoru, času a bojové činnosti motostřeleckých a tankových svazků. Takový způsob organizace palebného ničení klade značné nároky a požadavky na činnost velitelů a štábů při organizaci součinnosti. Projeví se to zejména při práci v terénu, kdy sladění použití všech prostředků palebného ničení musí zabezpečit ničení a umlčování nepřítele v požadovaném rozsahu.

Základními stupni plánování jaderného ničení a účasti v něm jsou štáb fronty a armády. Totéž platí i o plánování úderů raketového vojska vedených s použitím tříštivotrhavých hlavic a letectva a o rámcovém plánování použití ostatních palebných prostředků. Konkrétní podrobné plánování palebných úderů dělostřelectva na základě úkolů stanovených nadřazeným stupněm velení (s určením objektů ničení, prostředků vyčleněných k jejich ničení, úsilí, doby vedení palebných úderů a spotřeby munice) probíhá na stupni svazku a dělostřelecké skupiny (v letectvu to bude u leteckých svazků a útvarů).

Plány jaderného a palebného ničení se realizují v průběhu operace a neustále se upřesňují v závislosti na vývoji a změnách situace tak, aby byla zabezpečena nepřetržitá účinná palebná podpora bojujících vojsk ve všech fázích operace a při všech druzích bojové činnosti. Zvláštní pozornost přitom vyžaduje zabezpečení palebné podpory operačních manévrujících skupin a vzdušných výsadek, které působí v hloubce operační sestavy nepřítel.

Organizace efektivního palebného ničení nepřítel není nijak novým požadavkem. Jeho význam a vliv na úspěšný průběh operací potvrzují zkušenosti všech předchozích válek, zvláště pak zkušenosti Sovětské armády, získané ve Velké vlastenecké válce. Vrchní velení Sovětské armády už před válkou a v celém jejím průběhu věnovalo vysokou pozornost zabezpečení vojsk potřebným množstvím bojových letounů, děl a minometů všech ráží a municí. V závislosti na možnostech evakuovaných a nově vybudoovaných průmyslových kapacit postupně rostly dodávky hlavních druhů výzbroje vojskům. To umožňovalo (na základě získaných bojových zkušeností) postupně zvyšovat na směrech hlavního úsilí hustoty palebných prostředků na 1 km fronty (u dělostřelectva např. z původních 40—50 hlavních na 1 km úseku průlomu při bitvě u Moskvy až na 250—280 a dokonce 375 hlavních na 1 km úseku průlomu v bitvě o Berlín).

Nepřetržitě rostla hloubka a zdokonalovaly se metody palebného ničení nepřítel. Postupné zvyšování přísunu dělostřelecké munice dovozovalo přecházet od méně náročných způsobů palebné přípravy a podpory vojsk (krátký palebný přepad, postupné soustředění palby) k účinnějším způsobům s využitím hromadných palebných úderů a jednoduchého nebo dvojitého palebného valu.

O tom, že Sovětská armáda tvůrčím způsobem navazuje na zkušenosti získané v minulé válce, svědčí na jedné straně neustálá péče o vyzbrojení vojsk nejmodernějšími, vysoce účinnými dalekonosnými palebnými prostředky, na druhé straně nepřetržitě zdokonalování způsobů a metod jejich bojového použití. Jak ukazují cvičení Sovětské armády v posledních letech, přísně koordinované údery soudobého frontového a vojskového letectva, raketového vojska s použitím tříštivotrhavých hlavic, hromadné a soustředěné palby dělostřelectva všeho druhu, palebná podpora metodou palebného pásma buď před čela útočících vojsk, nebo se vzdušnými výbuchy přímo nad obrněnými bojovými sestavami — to všechno ve spojení s palbou a manévrem samotných vojsk vytváří podmínky pro efektivní ničení nepřítel do celé hloubky jeho bojové sestavy a splnění stanovených cílů operací v nejkratší době.

I v naší armádě budeme neustále usilovat o tvůrčí osvojení a další rozvíjení způsobů a metod palebného zabezpečení bojové činnosti vojsk, trvale prohlubovat mistrovství velitelů a štábů v plánování a organizaci paleb a vojáků v ovládnutí a dovedném využívání svěřené techniky při plnění bojových úkolů.